

2015

DİYARBAKIR İLİ SİLVAN İLÇESİ'NDE MEYDANA GELEN HAK İHLALLERİ İNCELEME RAPORU

HEYETİN OLUŞUMU VE AMACI

Diyarbakır Valiliği'nin emriyle 3 Kasım 2015 tarihinde Silvan'da başlatılan sokağa çıkma yasağının sona erdiği 14 Kasım 2015 günü ilçede yaşananları yerinde gözlemlemek, meydana gelen ihlalleri ve hukuksuzlukları inceleyip tespit etmek amacıyla MAZLUMDER olarak bir heyet oluşturuldu. Heyetimiz; Abdurrahim Ay, Selahattin Çoban, Ali İhsan Gültekin, Şeyma Demir, Serhat Özdili, Feyzi Baran, Derya Çok, Derya Tanrıverdi, Hasan Yalçın, Recep YAVUZ ve Rojesir Girasun'un katılımıyla meydana gelmiştir.

8 Ekim 2015 tarihli yine tarafımızca oluşturulmuş raporumuzda uygulanan sokağa çıkma yasağında meydana gelen olayları, yaşanan ihlalleri tespit ederek ortaya koymuştuk. Bu raporumuzun amacı da 3 Kasım- 14 Kasım tarihlerinde uygulanan sokağa çıkma yasağı sırasında yaşanan hukuksuzlukları ve ihlalleri tespit ederek, bir önceki sokağa çıkma yasağı ile karşılaştırarak ortaya çıkan sonuçları farklı boyutlarıyla birlikte değerlendirip kamuoyuyla paylaşmaktır.

OLAYLARDA YAŞANAN CAN KAYBI VE YARALANMALAR

03.11.2015

- Abdulkirim ELEFTOS (27) Cami Mahallesi Azizoglu Caddesi'nde bacağına isabet eden kurşunla yaralandı.
- Faysal KORKMAZ(40) Cami Mahallesi Azizoglu Caddesi'nde vücuduna isabet eden bombaatar mermisinin şarapnel parçalarıyla yaralandı.
- Müslüm TAYYAR (22) sabah saatlerinde Diyarbakır Caddesi'nde özel timlerin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirdi.

04.11.2015

- Engin GEZİCİ (24, 3 çocuk babası) evinin önünde güvenlik görevlilerinin açtığı ateş sonucu yaşamını yitirdi.
- İsmet GEZİCİ(55) vurulup yere düşen yeğeninin imdadına koşmaya çalışırken vurularak yaşamını yitirmiştir.

05.11.2015

- Mukaddes ARBAĞ(33) Evine roketatar mermisi isabet etmesi sonucu yaralanmıştır.

06.11.2015

- Rıdvan US(20) Çatışmalar sırasında güvenlik güçlerini açtığı ateş sonucu sol bacak kasığı ile sol koluna aldığı 2 kurşunla ağır yaralanmıştır.
- Adnan BAKIR(?) (Esnaf) Tekel Mahallesi Kaniya Derge mevkiinde bombaatar mermisinin şarapnel parçalarıyla ağır bir şekilde yaralanmıştır.

08.11.2015

- Mehmet Emin ÇİÇEK (70) Cami Mahallesi Azizoglu Caddesi üzerindeki evine roketatar mermisi isabet etmesi sonucu cam parçalarıyla yaralandı.

09.11.2015

- Mehmet GÜNDÜZ(45) kahvehane taraması sonucu yaşamını yitirdi.
- Seyfettin KURT(44) kahvehane taraması sonucu ağır yaralandı.
- Abdulsamed KESİCİ(50) kahvehane taraması sonucu ağır yaralandı.
- Kudbettin ÇİÇEK kahvehane taraması sonucu ağır yaralandı.
- Mustafa Sağlam (26) ise Selahattin Mahallesi'nde güvenlik görevlilerince açılan ateş sonucu yaralandı.

11.11.2015

- Abdullah GÜNEY(5) bombaatar parçasının isabet etmesi sonucu hayatını kaybetmiş
- İbrahim YAZKENT(12) bombaatar parçasının isabet etmesi sonucu de ağır yaralanmıştır.

13.11.2015

- Üstün GÜNEŞ (45) HDP heyetinin yasağın olduğu mahallelere girmeye çalışmaları esnasında polisler tarafından yapılan müdahaleyle ağır yaralandı.

OLAYLARDA HAK İHLALLERİNE MARUZ KALAN VEYA OLAYLARA TANIK OLAN BİR KISIM YURTTAŞLARIN İZLENİMLERİ

İsmi vermek istemeyen bir vatandaş (35, Erkek)

Silvan merkezin nüfusu 46 bin civarında, bu olayların yoğunlukla olduğu mahallerden biri Mescit'tir. Diğer PKK'nin daha rahat hareket alanı bulduğu Tekel Mahallesi'dir. Tekel Mahallesi'ni kontrol altına alabilmek için Azizoğlu Meydanı stratejik bir yere sahiptir. Buranın kontrol altına alınması PKK için oldukça önemlidir. Kaymakamlık, Belediyeye ait iş makinelerine el koyduğu için, Kulp'tan gelen büyük paletli araçlara (PKK tarafından) el konuluyor. Büyük paletli araçlarla hendekler kazılıyor. Tabi bu arada altyapıya çok ciddi zararlar veriliyor, bu yüzden mahalleli susuz kalıyor. Tekel mahallesinde neredeyse hiç kimse kalmamış. Evlerin %95'i boş. Diğer taraftan "Kaçanlar kaçaktır, Kürdistan'a ihanet etmiştir o yüzden bunların malları ganimettir" diye bir söylenti var. Buna tedbiren bazı evlerde aile bireylerinden yalnızca bir tanesi evi bu iddiaya karşı korumak için kalıyor. Birkaç camiye karargâh kurdular, halkı buralarda bulunan camii hoparlörlerinden devrime çağırıyorlar. Diyorlar ki 500-600 kişi imza toplamış özerklik ilanı için, bunlar (PKK/YDGH) o yüzden gelmiş. Bazı sokak lambaları tahrip edilmiş, eylemcilerin buralarda rahatça dolaşmaları sağlanıyordu. Hendek olan yerlerde çatışma oluyor. Genelde hendek açılan yere mayınlar yerleştiriliyor. Biz hendeğin evlerimizin etrafında açılmasını istemiyoruz. Buradaki çatışmalar en başta esnafı vuruyor. Mahallelerin içindeki marketlerin rafları boş, toptancı gidemiyor. Buralarda gelecek kaygısından dolayı artık kimse kalmak istemiyor. 2 aydır eğitim hizmeti yok. 7-8 okulda eğitim hizmeti verilemiyor.

İsmi vermek istemeyen (mahalle sakini)

Sokağa çıkma yasağının olduğu gün saat beşte anons yapıldı ve biz saat 6 gibi evimizden çıkıp başka bir mahalleye gittik. Yeni geldik evimizin kapısını polisler kırmışlar ve arama yapmışlar. Kurşunlamışlar gördüğümüz gibi camlar kırılmış. 10-12 gündür sokaklarda kalıyoruz. Üç çocuğumla birlikte bir odada kalıyoruz. Biz mecburiyetten evlerimizi terk etmek zorunda kaldık. Bizim bildiğimiz pek kimse kalmadı mahallelerde. Şimdi bile kalamıyoruz evimizde su yok,

elektrik yok nasıl kalalım. Çocuklarımız okullarına gidemiyor, can güvenliğimiz yok. Evimiz iki hendek arasında olduğu için tehlikeli olduğundan gittik. Geçen sefer gitmedik, bahçemize 5 top düştü, evimize hedef gözetilmeden ateş edildi.

Nafiye Şankaya (Mescit Mahallesi sakini/ ev hanımı)

İçeriye taradılar, ben dışarı çıktım. 1 milyar civarında param içerde onu da götürmüşler. Oğlumun bilgisayarı vardı onu da götürmüşler. Kapıyı kırmışlar (Evin diğer alanlarını gösteriyor. Ağır silahlarla duvarlar delinmiş.) ve silahlarla eve ateş etmişler. Bize hiçbir şey bırakmamışlar. Buraları (tahrip olmuş eşyalarını gösteriyor) biz daha içerdeyken buraları böyle yaptılar. Ateş açtılar. Bilgisayarı çalınan çocuğum engelli, bir kolu ve bir eli yok onun bilgisayarı götürmüşler.

*Çıkan çatışmalarda kurşunlanan, camları kırılan evler

Kadriye KAZAN (Mescit Mahallesi sakini)

“12 gündür evime giremiyorum. Yeni geldim bütün kapılarım kırılmış askerler yapmıştır. Kimsem yok, iki oğlum hapiste tek başıma kalıyorum. 12 gündür açız sokaklardayız. Yaşlıyım, benim evimi yakıp yıkmışlar. Ben şimdi ne yapacağım gücüm yok. Korkudan evimizde kalamıyoruz ki evde kalalım. Evde elektrik, su yok ateş ediyorlar nasıl kalalım. Biz ne yapmışız ki devletin askerleri evimizin kapılarını kırıp evimizi dağıtmışlar. Allah hakkımızı bırakmasın.”

İsmi vermek istemeyen (Mescit Mahallesi sakini, Kadın)

Vicdansızlar evi hedef aldılar. Bütün kurşunları dışarıdan attılar, bakınız kurşunlara. Yeni geldim kapıyı açtım. Askerler bizleri çıkartmışlardı, kolumuzdan sürükleyip çıkarttılar. Dolaplara bakınız kurşun izleri var, hepsini karşıdan attılar. Gelin odaya bakınız, Allah yanlarına bırakmasın. Bütün camları kırmışlar, her yeri taramışlar. Caddeden kurşun atıyorlardı. Keskin nişancılar Azizoglu binasına yerleşmişlerdi. Kaç defadır böyle yapıyorlar. Halkın evini boşu boşuna taramışlar, ne gerillalar burada var ne de başka kimse. Kim burada var ki halkın evini boşu boşuna tarıyorsunuz.

Seyithan Yetişkin (Mescit Mahallesi, Devrim Caddesi sakini)

Burası iki evdi, birisi benim diğeri komşumundur. Dün akşam buradaydım, gece kalmadım burada. Bu gece evimi yıkmışlar. Bunların hepsini devlet yaptı, devletten başka kim yıkar ki. Dün gece burada olmadım, bu sabah geldim evimin hepsini yıkmışlar. Zaten kepçeyle girdiği de belli oluyor. Çocuklarımin hepsi dışarıda kalmış, yapacak hiçbir şeyimiz de yok, halimizi görüyorsunuz. Hepimizi perişan ettiler bakınız evimi ne hale getirmişler.

Doğan Çelik/ Esnaf

Eski Bitlis Caddesi'nin başında marketimiz patlatıldı. Polisler bizi çağırdılar, dediler bu kimin marketidir. Dedim ki benimdir. Tüp (*düzenekli patlayıcı*) var altında dediler, biz aramışız kablo sizin marketin altına gidiyor dediler. Onu imha etmek için patlatacağız dediler. Patlatıyorsanız patlatın dedim, patlattılar. Benim 100 bin liralık malım caddeye uçtu. Daha önce de bu şekilde bir tane daha tüp vardı, (*Markette*) onu birkaç gün önce bomba imha ekipleri gelip patlattılar. Bu gün de aramaya çıktılar bir tane daha patlattılar ama marketim, evim gitti. Minibüsümü ve taksimi de yaktılar; hiçbir şeyim kalmadı. Şu an kirada yaşıyorum, 3 yorgan götürmüşüz (*kiralık*) eve. Benim çoluk çocuğumla beraber, 4 aile bir evde oturuyoruz şimdi. Bizim gibi esnafların %50'si bu mağduriyeti yaşıadı.

RESMİ YETKİLİLERLE GÖRÜŞMELER

Heyetimiz, Diyarbakır Hdp Milletvekillerinden İmam Taşcier, Feleknas Uca ve DBP Diyarbakır Eş Başkanı Ali Şimşek'le Silvan Belediyesi'nde görüşme gerçekleştirmiştir.

Feleknas UCA (HDP Diyarbakır Milletvekili)

150 kişilik bir heyet sokağa çıkma yasağının devam ettiği mahallelerde bulunmakta. Bu ekibin içinde HDP milletvekillerinden Nursel Aydoğan, Sibel Yiğitalp, Ayşe Başaran, DBP'den Ayla Akat ve HDP Diyarbakır İl Eş Başkanı Gülsen Özel de yer alıyor. Bu ekip 5 gündür içeride ve hâlâ haber alamamaktayız. (Görüşmemizin devam ettiği sıralarda)

*Feleknas UCA ile Silvan Belediyesi'nde görüşmemiz.

İmam TAŞCİER (HDP Diyarbakır Milletvekili)

3 Kasım'dan beri sokağa çıkma yasağı devam ediyor ve bu zamana kadar 7 sivil vatandaş hayatını kaybetmiştir. 2 gün önce (12 Kasım) HDP Eş Başkanı Figen Yüksekdağ ve beraberindeki heyet ile mahalleye girmek istedik fakat güvenlik güçleri tarafından tarandık, Üstün Güneş adlı bir vatandaş göğsünden vuruldu. Heyetle içeri girmeye çalışırken önce coplandık, sonra da gaz bombası atıldı ve son olarak da güvenlik güçlerinin kurduğu pusuyla aynı yerde tarandık. 4 gün önce (10 Kasım) PKK/ YDG-H mensupları sokaklardan çekilmiştir. Ayrıca 11 ve 7 yaşında iki çocuğun ve 75 yaşında (erkek) bir vatandaş yaralanmıştır ve yaralılar ambulanslara ulaşımı engellenmiştir. Bunun için Kaymakamla görüştük, yaralı ve ölümler için bir mesafe bırakma önerilerimize Kaymakamlık olumsuz bakmıştır. Belli bir yere kadar gelin dediler, oralara kadar da yaralılar taşınamıyor. Dün 4 ev yakıldı. Bu evlerle ilgili de bilgi alınamıyor. Asker polis zorla evlerin içine giriyor.

Ali ŞİMŞEK (DBP Diyarbakır Eş Başkanı)

Mahallelerde gerilla kalmamış. Asker, polis orada kapılar açıksa içeri giriyor, açık değilse mahalledeki evlerin kapısını kırıp içeri giriyor. Koçbaşları filan var ellerinde, ellerindeki malzemeyi gördük.

Nursel Aydoğan (HDP Diyarbakır Milletvekili)

Kırılmadık kapı, dağıtılmayan ev, hiçbir şey kalmadı. Öyle saldırı, operasyon değil, resmen savaş yani. 4000 özel harekatçı ile gelmişler. İnsan öldürmeye odaklanmış, büyük bir kin, nefret taşıyan bir grup. İnsan eve girer, arar, o başka mesele. Göreceksiniz evleri, evlere girmişler, kapıları, buzdolapları kırmışlar, çamaşır makinelerini dağıtmışlar. Yani nefretle, kinle ancak böyle izah edilebilir, başka türlü izah edilemez. Zaten evlerde tek bir insan kalmamıştı. Bizim bulunduğumuz noktalara roketatarlar, bombalar atıldıktan sonra biz hemen daha korunaklı olduğunu düşündüğümüz arka mahalleye geçtik, geçerken evlerde tek bir kişi bırakmadık, bıraksaydık hepsi öldürülürdü. Mahallelerde tek kediler kaldı, Mahallelerin yüzde yüzü boşaltıldı. Çarşamba günü biz herkes mahallerden çıksın, dedik. Çünkü tam cinnet geçirmiş, tam gözü dönmüş bir grup vardı. Çoluk çocuk, genç, yaşlı, ihtiyar demeden herkesi öldürülebilirdi.

Biz çatışmanın olduğu gün o ana caddenin arkasındaki bir evdeydik. Birkaç eve öyle dağılmıştık. O gece sabaha kadar yüzlerce mermi, bomba atarlar, top atışları yapılıyor, bulunduğumuz ev zangır zangır titriyordu. Kapıyı kilitlemiştik. O gün bir şey yapmadılar, arama yapmadılar. Biz ertesi gün sabah oradan çıkıp biraz daha korunaklı olan alt sokaklara geçtik. İyi ki geçmiştik, bütün evlerin tek tek kapılarını kırmışlardı. Zaten bizi orada görselerdi büyük bir katliam olurdu, hepimizi öldürürlerdi.

Biz Konak mahallesine, elektriğin olduğu, telefonların biraz çektiği mahalleye geçtik. Allah kimseye göstermesin diyorum, çok kötüydü gerçekten.

Kaymakam'a burada mesaj attım, yazdım dedim ki: Kaymakam Bey, burada korkunç bir durum var, durum sandığınızdan, tahmin ettiğinizden çok daha vahim, çok daha kötü, her an her şey olabilir. Biz Mescit Mahallesi'ndeyiz.

Ona rağmen bulunduğumuz her noktaya tepeden ateş yapılıyor, helikopterlerle izliyorlardı. Biz bulunduğumuz noktada okuldan keskin nişancıların açtığı ateşle yaşamını yitiren Süleyman Güleç'i battaniyeye koyup hemen yan tarafta 50 metre ötedeki caminin içerisinde ölülerin yıkandığı taşın üstüne bıraktık. Zaten orada vurulan yerde vefat etmişti, ben baktım nabızı gitmişti atmıyordu. Bir de bulunduğumuz noktaya, tahmin ediyorum ki koordinatlar veriliyordu, bahçeye tepeden havan topları, atışları yapılıyor. Ondan sonra biz camiye gittik, caminin her tarafını havan topları ile taradılar, caminin her tarafı parçalar ile doluydu. Korkunç bir şeydi gerçekten.

*Nursel AYDOĞAN ile sokağa çıkma yasağının bitmesiyle Tekel Mahallesi'nde görüşmemiz

Nimet AKSOY (Adalet ve Kalkınma Partisi Silvan İlçe Başkanı)

Aslında ne olacağını, ne yapmak istediklerini bu cenaha, o partiye, o gruba, onlara sormak daha doğru olur. Biz sadece seyirci kalıyoruz olup bitenlere. Seyirci kalmakla yetinebiliyoruz. Biz partimizin çalışmalarını, ilçede normal bir parti çalışması dahi yapamıyoruz. Yani bunlar gelip hendek kazmasalar, gelip roketle silahla girmeseler mahalle aralarına, yani şimdi onların talepleri eğer özyönetimse yönetimi belki çok sıradan bazı insanlara anlatabilirler değil mi? Ama özyönetim ilanları, silahlar var mahalleler arasında ben buna bir anlam veremiyorum. Eğer cesaretle söyleyebilirsek burada devlet vardır, hükümet vardır, polis vardır, mahkeme vardır, kaymakamlık vardır değil mi? Burda eğer bu halkın talebi varsa bu halkın seçilmiş vekilleri vardır. Bu ilçede yüzde seksenin üzerinde zaten oy alan bir partileri vardır, seçilmiş seksen tane milletvekilleri vardır. Seçilmiş seksen tane vekille her talepte bulunulabilir. Avrupaya taşınabilir, meclise taşınabilir. Bu talepler yani halkın talepleri, istekleri dışında birilerinin bu savaşı daha da şiddetlendirmek anlamında yapmak istedikleri bir harekattır. İnsan ölüyor, devlet sokağa çıkma yasağı ilan etmiş, devlet burada bu silahlı unsurları beş aydır böylesine gördüğü halde girdiklerini bildiği halde, hendek kazdıkları halde, devlet o mahallelere girmediği halde, orda seçim sandıklarını taşıyıp başka merkezlere taşıdığı halde, devlet böylesine seyirci kalmış altı aydır. Her türlü şekilde çıkmaları için, sivil toplum kuruluşlarına hdp'deki insanlara, şehirdeki akıl adamlara eğer kaymakamlık nezdinde de olsa emniyet müdürlükleri nezdinde de olsa onların çıkmaları yönünde, ben şahidim aylarca böyle seyretmişlerdir bunların çıkmaları için ama çıkmadılar. Böylesini tercih ettiler, savaşmayı tercih ettiler, daha önceki tarzlarının aksine savaşı şehre taşımışlar, milletin evleri yıkılmış, evlerine roketler isabet etmiştir. Devlet bu savaşta yanlışlıklar yapmıştır. Burada vurulan sivil insanlar, çocuklar da vardır. Sen savaşı getirip şehrin içine koyuyorsan elbetteki çocuklar da ölür siviller de ölür. Bu yapılan kimsenin tercihi, kimsenin özlemi, kimsenin talebi değildir. Kimse onları davet etmemiştir. Her mahalleli onların çıkmaları için kendileri evlerinden çıkmıştır yani. Kendileri kaçıp mahallelerini terk etmiştir onların gelişinden dolayı. Sokağa çıkma yasağı olağanüstü bir durumdur. Biz hepimiz bunu biliyoruz. Bu yasağın olduğu yerde sıkıntılar olur. Elektrik de gitmiştir, orada çatışma

olmuştur, mahallelerin tümünün hiç yoksa yirmi otuz tane trafosu yakılıp yıkılmıştır. Geçen sefer de öyle oldu. Bu heralde altıncı sokağa çıkma yasağı ilanındır ilçede. Bu sefer uzun sürdü. Bir günlük dahi insan kendi isteği dışında evinden çıkamıyorsa bir sıkıntıdır. Ve bu sıkıntıyı yaratanlar dışarıdan gelip o mahallelere girenlerdir. Ama o çocuk YDG-H'li değildi. İstanbul'dan o gece gelmişti, dedesinin evinden babasının evine gidiyordu. (Bahse konu olan kişi daha önceki raporumuzda da adı geçen Vedat Akcanım isimli yurttaş)

İnsanların eşyaları orada duruyor daha. Evini alıp Silvan dışına çıkan aile sayısı fazla değildir. Bazı mahallelerde bu olaylar olunca insanlar diğer mahallelerdeki akrabalarına da gidiyorlar. Bazı evlerde üç dört aile kalıyor. Böylesi bir sıkıntı vardır.

Muhtarlar Derneği Başkanı mahalle sakinlerine yardım ettiklerini belirtiyor. Geçen sefer Valilikten bildiğim kadarıyla ekmek gelmişti, bunun bir günlük olduğunu biliyorum. Dağıtılan koliler falan var ben gördüm ama Mescit ve Tekel mahallesi o kolileri alamadı yani. Mescit mahallesinde iki kişiye gittiğini biliyorum.

Biz helikopterleri doğru bulmuyoruz. İnanmıyorum yani öyle bir şey olmamıştır. Sadece keşif helikopteri vardır. Ama tankların mahallelere girdikleri ortada ve bu birçok kez tekrarlandı. Bununla birlikte geçen seferki sokağa çıkma yasağı sırasında polislerin girişlerinde mehter marşıyla filanla bir şeyler yapmışlar. Tekbir falan vardı. Onu herkes biliyor. Biz onu da gereken yerlere söyledik. Onlar da doğru bulmadılar. Hatta bakan düzeyindeki kişilere söyledik, onlar da doğru bulmadılar. Hatta Vali, hatta Kaymakamı da biliyorum. Bunları doğru bulmayıp bir daha olmayacağını belirttiler.

Devletin ambulansının, polisi ve askerinin girmesi mümkün değil. Onlarca mayın var. Hendek kazılmış nasıl gidebilirsin? Ambulansın önünü de ekmeğin önünü de kapatmış, mayın koymuş oraya. Ara sokaklarda roket var elinde. Onun dışında bilmem hangi evin neresinde elinde kanas silahı var. Bu yüzden devletin de insani bir müdahale şansı zaten olamaz.

Murat ATEŞ (Muhtarlar Derneği Başkanı)

"Biz kaymakamla görüştük, yasak saat 13'de kalkacak. Kriz masası oluşturduk, sokağa çıkma yasağının 2. gününden beri 1500-2000 ekmek dağıtıyoruz, gıda yardımı yapıyoruz. Şimdiye kadar yaklaşık 12000-12500 ekmek dağıtmışız, ekmek dağıtımımız hala devam ediyor. Biz olayın açıkçası insani tarafına bakıyoruz. İlk başta mahallelere dağıtıyorduk kaymakamdan izin alarak ekmek dağıtıyoruz. Bu konuda Kaymakam Bey'in de bize desteği var. Mesela eğer kendi hesabımızda paramız biterse kaymakam bey bize destek sağlayacaklarını söylediler. Ki şuan onların hesabından da dağıtıyoruz biraz. Koli dağıtımı yapıyoruz; şu zamana kadar tahmini 259 koli dağıtmışız. Battaniye, elektrik sobası dağıtıyoruz. Dün akşam davet edildiğim bir evde, 3 odada 45 kişi yaşıyor. Yani bunun gibi yüzlerce örnek var Silvan'da. Aslında bu konuda belediyeyle koordineli çalışmak istedik, belediye de bize tamam dedi. Fakat büyük ihtimal bu sıkıntılar fazlaştığı için, onlar da bir şey yapamadılar. O yüzden biz artık dernek olarak bu işe girdik. Ve bu sokağa çıkma yasağı bittikten sonra da 10-15 gün ekmek dağıtımına devam edeceğiz. Sıkıntılar tamamen bitene kadar biz bu yardımlara devam edeceğiz. Biz bu olayların olmaması için Ankara'ya kadar gittik; siyasilerle görüşmeler yaptım, buradaki YDG-H'li gençlerle görüştüm. Kaymakam Beyle görüştüm, defalarca basın açıklaması yaptık, muhtarları, sivil toplum kuruluşlarını, ilçe siyasi parti liderlerini topladık. Aslında biz epey girişimlerde bulunduk ama sonuçsuz kaldık. Sokağa çıkma yasağı varken mahallelerde topların, tankların kullanıldığı ağır bir çatışma vardı; oraya ne bir ambulans ne de bir vatandaş girebiliyordu. Çatışma şiddetli

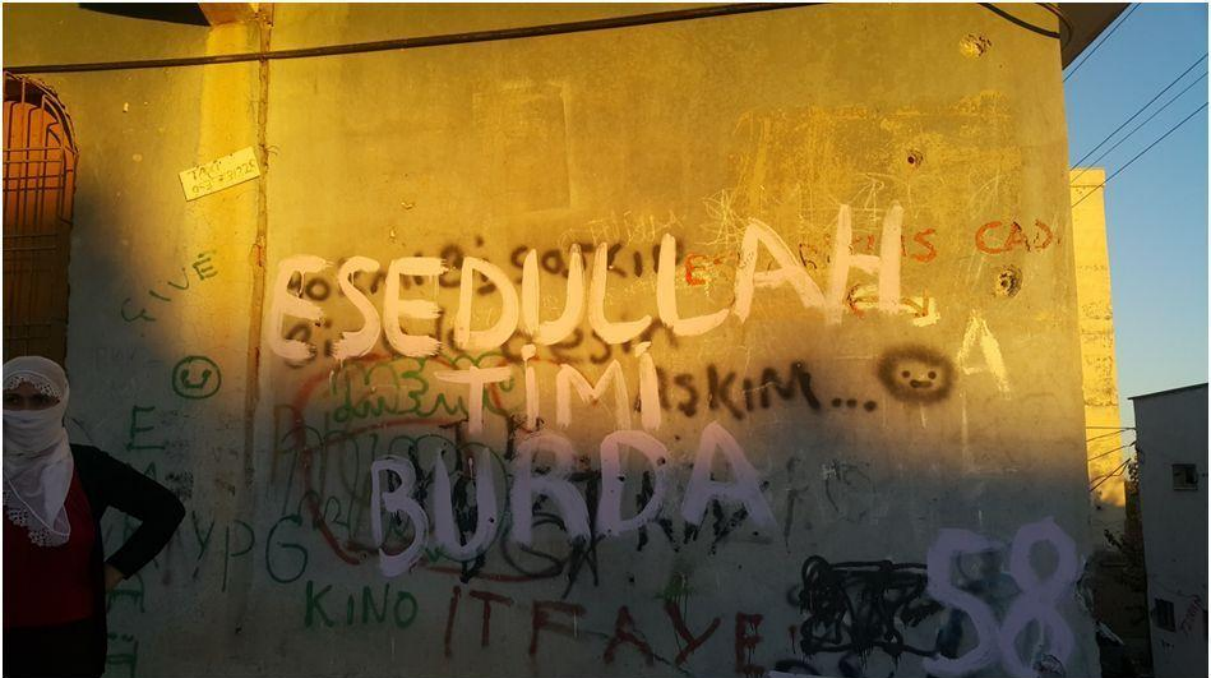
olduğundan herhangi biri içeri giremiyordu; yaralıların tedavi edilip edilmediğini bilmiyorum, belirli noktalara kadar ancak girebiliyordu ambulans. Yanan 4-5 eve de müdahale edilemedi, itfaiye giremedi. Daha sonra o evlerin kendiliğinden söndüğünü öğrendik. Sokağa çıkma yasağının 2. gününden sonra her üç mahalle muhtarı gününbirlik yanıma gelir, 3-5 kişiyi beraberinde getirir, akşama doğru 4:00-5:00 sularında çatışmanın başlamasına 1 saat kala ekmekleri mahallelere ulaştırmaya çalışıyorlar. Bu konuda kaymakamlıktan da emniyetten de izin aldık. Bu konuda basına yansıyan emniyetin izin vermediği gibi haberler doğru değil. Sivillerin tahliyesi konusunda bazı sorunlar yaşandı. Sokağa çıkma yasağının 9. günü kaymakamlık anons yaptı sivillerin mahallelerden çıkması için, bir gün çatışmasızlık kararı çıkarıldı; o arada çıkabilenler çıktı, çıkamayanlar içeride kaldı. Muhtar arkadaşlarımdan aldığım bilgiye göre diyebilirim ki %95 oranında insanlar çıkmıştır ama %5'lik kısım evlerinde kaldı. Onlar da hasta, yatalak veya maddi sebeplerden dolayı evlerini terk edemeyenlerdi. Silvan genelinde ise 25 bin insan göç etmiştir. Bunların bir kısmı yukarı mahallelere, bir kısmı Bismil, Batman, Diyarbakır'a bir kısmı da Mersin, Adana gibi şehirlere göç etmiştir. Bu üç mahalle Silvan nüfusunun yaklaşık üçte biri yani 14.365 kadardır. Sokağa çıkma yasağının 9. günü yapılan anonstan önce mahallelerin yaklaşık %30'luk kısmı evlerindeydi, ama anonstan sonra %95'i çıktı. Silvan'da en mağdur en fakir aileler gecekondulardan oluşan bu üç mahallede yaşamaktadırlar. Özellikle maddi durumu düşük ailelerin bu çatışmalarda maddi-manevi kayıpları olmuştur. Şunu da vurgulayayım; bazı fırsatçı insanlar Silvan'da kiralari 1000 TL ye çıkarmışlar ve sokağa çıkma yasağı bittiğinde ya da evler tamir edilirse gitmelerini engellemek için bir yıllık sözleşme imzalatmışlar, Bu konuda belediyeyi de bilgilendirdim, Kaymakam Bey'e de bugün gideceğim. Evleri zarar görenler konusunda, bundan bir önceki sokağa çıkma yasağında Diyarbakır Valiliği'nden "zarar tespit komisyonu" kurularak, komisyonda ben de varım, vatandaşın zararını tespit ettik ve bu zararın bir kısmını bankalarla tazmin ettik fakat ikinci sokağa çıkma yasağı sebebiyle hepsi ödenemedi. Bu olaylar nedeniyle ölenlerin sayısı 7. Çatışmalarda 15-20'ye yakın PKK militanlarının da geldiğini o mahallelerin muhtarları bana söylediler ama ben bizzat görmedim. Taranan kahvehane konusunda bize gelen duyurular orada çatışmanın yaşandığı yönünde ancak net olarak gözümüzle görmediğimizden bilmiyoruz. Ancak şunu söyleyeyim; artık bu olaylardan millet de yorulmuş ve bıkmıştır. Hendekler kepçelerle kazılıyor, kepçelere el koymuşlar artık Batman'dan mı Diyarbakır'dan mı bilmiyorum. Bu olayda güvenlik zafiyeti var mıdır onu da bilemeyeceğim. Yani, kimin kepçesini isteseler, alsalar kimsenin itiraz etme hakkı da yoktur. Hendekler kazılırken bir kaç noktada borular patlamış ama onları belediyeyle konuştum, inşallah belediyemiz yapacak. Tabii bu konuda belediyemiz de sıkıntı yaşıyor çünkü Fen İşleri araçlarına Emniyet el koymuş durumda. Diğer araç gereçleri de Diyarbakır Büyükşehir Belediyesi götürmüş. Bu yüzden şu süreçte hizmet anlamında bir şey yapamıyorlar. Yani ufak bir kaldırmı dahi Emniyetin gözetiminde yapmak zorundalar. 9 Kasım'da yanılmıyorsam akşamında çekilmeye başladılar. Bizim Kaymakamlıktan aldığımız bilgiler bu üç gündür (çekilmeden sonra) hendeklere konulan mayınların imha edilmesi için sokağa çıkma yasağı devam etti. Bütün millet huzur istiyor, biz tekrar sizin kurum aracılığıyla çözüm sürecinin yeniden başlamasını istiyoruz. 6 defadır Silvan'da sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve 6 defadır geldiler ve gelemeyeceklerinin garantisi yok ve bunlar giderlerken bundan daha ağır şekilde geliriz dediklerini insanlardan duydum. Cizre'de, Nusaybin'de de başlamış, Kızıltepe'de de başlayacak. Nusaybin'deki Muhtarlar Dernek Başkanı iki aydır onlarda da 4-5 mahallede hendeklerin olduğunu söyledi. Silvan'da da böyle iki aylık bir süreç geçti sonrasında çatışmalar başladı. Şimdi buradan bitti orada devam ediyor, yani bu işin sonu meclistir. İnşallah da bitirilecek biz bunu istiyoruz, barış sürecinin yeniden başlamasını istiyoruz.

Abdulmenaf MANAZ (CHP Silvan İlçe Başkanı)

60 yaşındayım böyle bir şey görmemiştim. Filistin’de İsrail’de bile böyle bir şey olmamıştır şimdiye kadar. Hedefleri belli değil şu an. Benim evim tepenin altında ve orada 11 tane tank var. Gelişi güzel tarıyorlar. Kendi bahçemden dışarı çıkamıyorum. Kurşunların adresi yok, kime denk geldiyse adres orasıdır. Bu masada iki taraf var. Biri Abdullah Öcalan’dır diğeri de Erdoğan’dır. Halk perişan durumdadır. Ben aylardır kiramı bile ödeyemiyorum, bu savaş bitsin varsın ben 3 yıl daha ödeyemeyeyim hiç önemli değil. Ana bacı dinlemeden küfrediyorlar. Devletin üniformasına güvenmezlerse bu kadarını yapamazlar. Devlet yetkilileri çıkıp burada sivil halkın can güvenliğini koruduklarını iddia ediyorlar. Hâlbuki burada 2-3 gerilla öldü geri kalanların tümü sivil vatandaşdır. Bu olaylar hakkında söylenecek tek bir şey var. Eskisi gibi çözüm süreci başlasın. Erdoğan Öcalan ile görüşürse ne Osmanlı Ordusu kalır burada ne de DAİŞ kalır. Biz abdestsiz Kur’an-ı Kerim’i elimize dahi almazken onlar gidip Kur’an kurslarını tarıyorlar, camileri tarıyorlar. Bu son olaylarda Esedullah timini henüz görmedik ama geçen defa gittiğimizde görmüştük. Özel harekât timinin içinden biri yetkililer ile Arapça konuşuyordu, Türkçe konuşamıyordu. Sosyal medyadaki fotoğraflarda zaten görülüyorlar.

CHP Silvan İlçe Yönetiminden Bir Yetkili

Bugün burada yaşananların sebebini, meselenin ne olduğunu hepimiz biliyoruz. Bu bir cezalandırmadır, bu halk yaşına kurusuna bakılmadan cezalandırılıyor. Tarama olayını özel harekât timlerinin içinde olup kendilerine “esedullah” diyen grubun yaptığını biliyoruz. Bunu nereye koymamız gerektiğini bilmiyoruz. Esedullah timlerinin özel harekât içine yerleştirilmiş İŞİD’çiler olduğunu düşünüyoruz.

*Sokağa çıkma yasağının kalkmasından sonra girdiğimiz mahallelerdeki duvarlarda gördüğümüz yazılar.

TESPİT VE KANAATLER

1- Diyarbakır ili Silvan ilçesinde Diyarbakır Valiliği tarafından 2 Ekim 2015 tarihinde Saat 06.00'dan başlayıp süresiz olarak sokağa çıkma yasağı ilan edilmiş ve kapsamlı bir operasyon hazırlığı yapılmıştır. Sabah saatlerinden itibaren ilçeye zırhlı araçlar ve Özel Harekat Timlerinin de aralarında bulunduğu çok sayıda güvenlik görevlisi personeli sevkıyatı yapılmıştır.

3 Kasım - 14 Kasım 2015 tarihleri arasında uygulanan sokağa çıkma yasağında ise önceki uygulamadan farklı olarak daha şiddetli çatışmaların olduğu, askeri birliklerin ve tankların yanı sıra hava destekli operasyonların da olduğu tespit edilmiştir.

2-)Operasyonun uygulama şeklinin, görgü tanıklarının aktarımı ve inceleme çalışmaları sonucunda, sivillerin can ve mal güvenliğini tehdit edecek nitelik taşıdığı ve sivil yurttaşların gerçek silahlar kullanılmak suretiyle hedef alındığı tespit edilmiştir. Resmî yetkililerce sıklıkla dillendirilen "operasyonlar sırasında hiçbir sivil zarar görmemiştir" iddiasının aksine birçok sivilin zarar gördüğü bazılarının da hayatını kaybettiği tarafımızca tespit edilmiştir.

3-)Operasyon sırasında sivillere ait ev, işyerleri ve özel araçların, güvenlik görevlilerinin hedef gözetmeksizin rastgele açtığı ateş sonucu kurşunlandığı ve yakılmasına sebebiyet verildiği, ayrıca kapıları kırmak suretiyle evlere girilmesinin yanı sıra bazı evlerdeki yurttaşları da zor kullanarak evden çıkardıkları tespit edilmiştir. Yine girilen evlerde aramalar yaparak ev eşyalarını da tahrip ettikleri gözlemlenmiştir.

4-8 Ekim 2015 tarihli gözlemlerimiz sırasında güvenlik güçlerinin mahalle sakinlerinin duyabileceği bir şekilde araçlardan 'Ölürüm Türkiye'm' isimli türküyü dinlettikleri ve 'Allahu Ekber' şeklinde tekbir getirdiği, yine mahallede yaşayan yurttaşların duyabileceği bir şekilde ölüm tehditlerinde bulundukları görgü tanıklarının beyanlarıyla tespit edilmiştir.

14 Kasım 2015 tarihli incelemelerimizdeyse benzer olayların yine yaşandığı ayrıca sosyal medyada da sıklıkla paylaşılan ve özel harekât timlerince duvarlara yazılan galiz küfürlerin olduğu, Kürt halkına dönük ırkçı içerikli yazılamalar, yasağın uygulandığı mahallelerde tarafımızca gözlemlenmiştir.

5-)Daha önceki bazı rapor ve açıklamalarımızda savaşın sivil alanlara çekilmesi sonucunda meydana gelebilecek insan hakları ihlallerine dikkat çekmiştik. Özellikle sokaklara kazılan hendeklerin ve kurulan barikatların sivil yaşamını sekteye uğrattığı gibi polisin orantısız ve şiddete dayalı müdahalesinin yanında çatışmalarda sivil kayıplarının kaçınılmaz olacağı objektif sonuçlardan ortaya çıkmıştır. Son iki sokağa çıkma yasağı sırasında meydana gelen olaylar bu yöndeki kanaatimizi güçlendirmiş ve endişelerimizi haklı çıkarmıştır. Özellikle 3-14 Kasım arasında uygulanan yasak sırasında güvenlik güçlerinin hukuk sınırlarını aşarak halkın huzur ve sükûnunu sağlama yükümlülüğünü yerine getirmeyip sivil halkın yaşam hakkını ihlal ettiği tespit edilmiştir.

*Sokağa kurulan barikatlardan biri.

6-) Heyetimizin **8 Ekim 2015** tarihinde yaptığı incelemeler esnasında mahalle sakinlerinden alınan bilgilere göre; olayların yaşandığı günlerde sağlık hizmetlerinin durma noktasına geldiği, hiçbir sağlık merkezi ve özel tıp merkezinin hizmet veremediği ve kapalı olduğu, olayda ölen yurttaşın ve diğer yaralıların çatışmalar altında siviller tarafından özel araçlarla Silvan Devlet Hastanesi'ne götürüldüğü, Acil serviste yapılan müdahaleden sonra yaralıların Diyarbakır'daki hastanelere sevk edildiği anlaşılmıştır. Hem kolluk kuvvetlerinin güvenlik nedeniyle engellemeleri hem de sokaklardaki hendek ve barikatlar ambulansların olay yerine gitmelerini zorlaştırmış hatta kimi yerlerde de imkânsız hale getirmiştir.

3-14 Kasım tarihleri arasında yaşanan şiddetli çatışma ve uygulanan sokağa çıkma yasağı sırasında da benzer hadiselerin yaşandığı görgü tanıklarının beyanlarıyla anlaşılmıştır.

7-) İnsan Hakları Avrupa Sözleşmesinin 2. Maddesi gereğince herkesin yaşam hakkı yasanın koruması altındadır. Bu koruma devletin yalnızca hayata kasti bir biçimde son verilmesini engelleme zorunluluğunu değil aynı zamanda yetki alanında bulunan kişilerin yaşamlarını korumak için gerekli adımları atma zorunluluğuna da dikkati çeker. Yine aynı çerçevede Anayasanın 17. Maddesinde de yaşama hakkı koruma altına alınmıştır. Yetkili makamlar şahıslara karşı işlenen suçları engellemek ve bastırmak konusundaki görevlerini icra sırasında yaşama hakkını koruma pozitif yükümlülüğü altındadır. Bu gibi hallerde yetkili makamların belli bir şahsın ya da şahısların yaşamlarının üçüncü bir tarafın eylemleri nedeniyle gerçek ve yakın bir tehlike içinde bulunduğunu bildikleri ya da bunu bilmeleri gerektiği ve makul bir şekilde değerlendirildiğinde bu tehlikeyi bertaraf edebilecek önlemleri yetkileri dâhilinde almamış olmaları yaşam hakkının ihlali niteliğindedir. Kamu gücün kişilerin yaşam haklarının ihlal edileceğini bilmesi ve gerekli tedbirleri alması gerekirken bu yükümlülüklerini yerine getirmeyerek insanların ölmesine sebebiyet vermiştir. Devlet

pozitif yükümlülüklerinin yanında negatif yükümlülüklerini de ihlal ederek doğrudan ölüme sebebiyet vermiştir. Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'ne göre "Demokratik bir toplumda 2. maddenin önemine uygun olarak, ölümün polis veya güvenlik güçleri tarafından öldürücü kuvvete başvurulması sonucu gerçekleştiği durumda, AİHM, bu hükmün ihlal edildiği iddialarını çok dikkatli bir incelemeye tabi tutmalıdır. Bunu yaparken kuvveti uygulayan Devlet görevlilerinin hareketleri ile birlikte inceleme altındaki hareketlerin idaresi ve planlaması gibi konular da dâhil olmak üzere olay sırasında mevcut olan tüm şartları da göz önünde bulundurmalıdır.

Bu bağlamda polis memurları, ister hazırlıklı bir operasyon olsun ister tehlikeli olduğu anlaşılan bir kişinin ani takibi olsun, görevlerini yerine getirirlerken boşlukta bırakılmamalıdır. Yasal ve idari bir çerçeve, kanun uygulayan yetkililerin kuvvet ve ateşli silah kullanımına başvurabileceği sınırlı durumları, bu bağlamda geliştirilmiş uluslararası standartların ışığında belirlemelidir." Bu değerlendirmeler ışığında heyetimiz, olaylara müdahale eden güvenlik güçlerinin operasyonun planlanması ve yürütülmesinde yaşam hakkını koruyamadığını ve gereğinden fazla güç kullanımı ile yurttaşların yaşam haklarını ihlal tespitine ulaşmıştır.

8-) Heyetimizce yapılan gözlemlerde birçok evin kapısının kırılarak içeri girildiği ve konutlarda arama yapıldığı tespit edilmiştir. Anayasanın 21. Maddesi uyarınca kimsenin konutuna dokunulamaz. Herhangi bir mahkeme kararı olmaksızın yapılan bu aramalar nedeniyle kişilerin konut dokunulmazlığı hakkı ihlal edilmiştir. Ayrıca yapılan aramaların tüm evi dağıtarak ve ev eşyalarına zarar verilerek yapıldığı tespit edilmiştir.

9-) Heyetimiz tarafından 8 Ekim 2015 tarihinde çatışmaların yoğun olarak yaşandığı sokaklarda gözlem ve incelemelerde bulunulurken roket atar veya bomba atar başlığı olduğu düşünülen patlayıcı bir cisim mahalleli çocuklar tarafından bulunması ve çocukların elinde patlaması sonucu bir çocuk yaşamını yitirmiş 3 çocuk ağır yaralanmıştır. Heyetimiz olay yerine gitmiştir. Yapılan gözlem ve incelemede mayın ve patlayıcılar ile henüz patlamamış halde bulunan mühimmat parçalarının sivil hayatı büyük ölçüde tehlikeye atmakta olduğu anlaşılmış, çatışmaların yaşandığı bölgelerin bu patlayıcı ve atıklardan derhal temizlenmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Tüm bunlarla beraber derneğimiz tarafından her fırsatta dile getirildiği üzere PKK tarafından çatışmaların sivil halkın yaşadığı alanlara taşınmış olmasının kendisinin sivil yaşamı temelden aksattığı, sivil insanlar için hayatı durma noktasına getirdiği, sivil ölümler dâhil çeşitli hak ihlallerine sebep olacak bir mahiyet arz ettiği açıktır. Örgütün direkt sorumlu olduğu ölümler gibi örgüt, devletin kontrolsüz ve sivillerin yaşamını öncelemeyen bir tarzda operasyon yapmasına neden olması ve bu operasyonlar sırasında sivillerin ölüm ve yaralanmaları başta olmak üzere birçok hak ihlaline neden olmasına da dolaylı olarak sebep olmaktadır. Tüm bu nedenler ile savaş ve çatışma halinin şehir ve yerleşim yerlerine bir daha olmayacak şekilde uzak tutulması elzemdir

Bununla birlikte;

PKK ile bağlantılı YDGH tarafından ilan edilen öz yönetimin anayasal bir düzenleme gerektirdiğini, söz konusu yasal altyapısı hazırlanmamış bu tür bir uygulamanın 'ben yaptım oldu' şeklindeki bir keyfiliği ve gerçekçi olmayan bir tutumu kaldırmayacağı ve buna rağmen uygulamada ısrarın devletin egemenlik hakkı gereği yasal şiddeti getireceğini daha önceki raporlarımızda söylemiştik. Öz yönetim ilan edilen 3 mahallede (Mescit, Tekel, Konak); yaşam, seyahat ve güvenlik hakkını ihlal etme potansiyeli taşıyan hendekler kazılarak mayın ve patlayıcı tuzaklanması ile kamu hizmetlerinin

sunulmasının engellenmesine, muhalif kişilerin kendilerini baskı altında hissetmelerine sebep olmuştur. Buna karşılık devletin 12 günlük sokağa çıkma yasağı boyunca tutumu, kendi hukukuna göre suç saydığı eylemleri ve faillerini tespit ve yakalamak yerine, direkt infazı amaçlar şekilde sokağa çıkma yasağı uygulamak ve sivillerin bulunduğu yerleşim alanlarına zırhlı araçlar, ağır silahlar ve patlayıcılarla müdahale etmek şeklinde olmuştur. Kolektif cezalandırma kategorisinde değerlendirilecek olan bu tutum açıkça en temel hak olan yaşam hakkı dâhil birçok hakkın ihlaline sebep olmuştur.

10-) Çatışmasızlığın bitimiyle Silvan'da 6. kez sokağa çıkma yasağı uygulanmış ve bu uygulamaların sonucunda eğitim-öğretim devamlılığı sekteye uğramış ve okul çağındaki çocukların eğitim ve öğretim hakkı engellenmiştir. Özellikle 26-27 Kasım tarihlerinde Milli Eğitim Bakanlığı tarafından hazırlanan TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınavına girecek olan 8. Sınıfta öğrenim gören çocukların mesul tutuldukları konuların yetişmemesi sebebiyle, yaşlılarıyla aynı sınava girmelerinin adil olmayan bir değerlendirme olacağı tespit edilmiştir.

DEĞERLENDİRMELER

Silvan'da güvenlik güçleri ile PKK/YDG-H mensupları arasında kentin 3 mahallesinde yaşanan çatışmalara sivil halk tanıklık etmiştir. 12 günlük sokağa çıkma yasağının ardından ortaya ağır bir bilanço çıkmıştır.

Savaş ve çatışmaların en büyük psikolojik etkilerinden biri göç olgusudur. Yerel kaynaklarda alınan bilgilere göre bahsi geçen 3 mahalleden 25.000'e yakın insan evlerini terkederek, Silvan'daki diğer mahallelere veya farklı illere göç etmiştir. Göç sonucunda bu mahallelerde ticari faaliyetler durmuş ve yaklaşık 5.000 civarındaki öğrenci temel hakkı olan eğitimden faydalanamamıştır.

Savaş ve çatışmalar, toplumun ve onu oluşturan bireylerin güven ihtiyacını zedeleyen psikolojik travma ve depresyona yol açan süreçlerdir.

Çatışmalara yapılan tanıklıklar bireylerde; özellikle kadın, çocuk ve yaşlılarda travma, anksiyete ve depresyon gibi rahatsızlıklara yol açmaktadır. Yaşananlar bireylerde uzun süre etkisini sürdürmektedir. Savaşın ortaya koyduğu güç ve güçlü-güçsüz ilişkisi, toplumda adalet kavramını işlevsizleştirerek şiddetin sık başvurulan bir yöntem olmasına sebep olabilmektedir.

Güvenlik güçlerinin operasyon yaptıkları sokaklara düşmanca hislerle duvar yazıları yazması ve bazı evleri tahrip etmesi psikolojik açıdan sağlıklı bireyler olmadıklarına, psikolojilerinin ciddi zarar gördüğüne ve toplumsal güvenlik hizmeti veremeyecek düzeyde olduklarına delil kabul edilebilir. Duvar yazılarının sıklığı ve içeriğine bakıldığında, yazılamaların farklı merkezlerde de aynı içerikte olduğu için münferit olmadığı kanısını güçlendirmektedir. Bu yazılamalar çatışma mahallinde yaşayan sivillere karşı yerleşik bir nefret duygu durumunun yaşandığına işaretir.

Yaşananlara ve yazılamalara maruz kalan mahalle sakinleri ve özellikle çocuklar otoriteye karşı güvensizlik ve nefret duygularına sahip olma eğilimi taşımaktadır.

Yaralanma ve ölümlerin normalleşmesi nefret duygularının kökleşmesi ile birlikte çatışmaların sürdürülebilirliğini arttıracaktır.

Cezasızlığın bir politikaya dönüşmesi ve daha önce yaşanan sokağa çıkma yasaklarından

bakiye kalan suçların (kontROLSÜZ müdahale, güvenlik güçlerinin vatandaşın mallarına zarar vermesi, ırkçı sloganlarla operasyon yürütmesi, ırkçı marşların panzerlerden halka dinletilmesi ve duvarlara yapılan yazılamalar) etkin bir şekilde soruşturulmaması, yerel halkta devlet ve yargı kurumlarına olan güveni oldukça sarsmıştır. Şiddete maruz kalan vatandaşların önemli bir kısmı yaşananlardan ötürü büyük oranda şiddet dışında hak arama yönteminin olmadığına ikna olmuş görünmektedir.

Çatışma halinde bulunan tarafların en temel insan hakkı olan "sağlık hakkının kesintisiz sürdürülmesi"ne dönük ihlallere sebebiyet verdiği yapılan gözlem ve görüşmelerden anlaşılmaktadır. Mahallelere ambulans giriş çıkışının mümkün olmaması ve sivil halkın çatışmadan kaynaklı olarak hastanelere ulaşamaması sağlık hakkı noktasında halkı mağdur etmiştir. Aynı zamanda 3 mahalledeki hayvanlar çatışmalardan ve yıkımdan ciddi derecede etkilenmiştir. Mahalleler canlılar için doğal bir yaşam alanı olma işlevini kaybetmiştir.

Sokağa çıkma yasağının ve çatışmaların etkisiyle ilçedeki ticarethanelerin büyük bir kısmı kepenk indirmiş yasağın uygulandığı mahallelerdeki tüm dükkanlar da çatışmalı süreç boyunca kapalı tutulmuştur. Bahsi geçen 3 mahalle başta olmak üzere tüm Silvan'da ticari faaliyetler durma noktasına gelmiştir. Birçok işletme ve işyeri kepenkleri kırılarak kullanılamaz hale getirilmiştir. Bazı dükkan ve marketlerin ateşe verildiği görülmüştür.

Sokağa çıkma yasağının olduğu mahallelerde bir çok dükkan ve iş yerinin zarar gördüğü gözlenmiştir.

Bunların yanında;

Toplumsal yaşamda var olan en önemli olgu barış ve huzur duygusudur, Bu anlamda sürekli çatışmalar ve silahların gölgesinde yaşamak zorunda olmak, hem bireylerde hem de sosyal dinamik toplumsal yapılarda, sürekli beslenen bir gerilim ve çatışma kaygısı yaratmıştır. Bunun doğal uzantısı olarak tüm halktaki içe kapanıklık, sosyal bir varlık olma halini tehdit altına sokmuştur. Silahların ve çatışmanın bir türden yeni yaşam biçimi yaratma ve yaşama müdahalede yaptığı ısrar, herkesi taraf olma psikolojisine sokmuş, bu da tüm bireylerde bir büyük iç çatışma meydana getirmiştir. Sadece vatandaşlık bağı ile normal bir yaşam sürme ve varlığını koruma kaygısı, orantısız şiddet ve hedefleri aşan büyük ölçüde ölümcül tablolarla artık imkânsız bir hal almıştır. Sürekli artan ölü sayısı kadar öldürülme biçimi de ciddi anlamda kamu otoritesine olan güveni sorgular hale getirmiştir. Birçok noktada evrensel bir ahlaki norm halini almış olan “Ölüm herkesi eşitler ve ölüyü her türlü yargıdan muaf kılar” ilkesine uymayan ısrarlı tutum, kasıtlı olarak aşılma sureti ile, yaşamda büyük korkular yaratmak istenmiştir. Bu olaylara benzer geçmişteki sivil ölümlerle ilgili kamu vicdanını yeterince tatmin etmeyen soruşturmalar ve hukuki süreç, çoğu noktada bireylerde kendi hukukunu koruma güdüsünü beslemiş, bu da daha fazla çatışma ve ölümlere neden olmuştur. Her şeyden önce kamu otoritesinin bu tür durumlarda ısrarlı güvenlik perspektifli açıklama ve tutumunun olayları yatıştırıcı bir etkiyi yapmadığı kolaylıkla gözlemlenmektedir.

Sürekli çatışma ve savaş atmosferi, bireylerde ve etnik topluluklarda, dışlanmış topluluk yargısı, ya da adalet duygusunda zedelenme ve herkesin adaleti arama hakkının kısıtlanması gibi olumsuz durumlar doğurur. Bu durum birçok noktada toplumsal bağları ve ortak yaşam iradesini ortadan kaldıracak gibi, bireyler düzeyinde ise suçluluk, yalnızlık, mutsuzluk ve kimlik karmaşası olmak üzere günlük yaşamda gelişen birçok sosyal ve psikolojik travmanın hemen ve etkin olarak ortaya çıkmasına neden olur.

Bu noktada ortaya çıkan ve zaman zaman yaşamı kuşatan bu iç çatışmalar, beraberinde göç, dramatik ailevi sorunlar, yaralanmalar, ölümler, boşanmalar, katliam korkusu gibi birçok psiko-sosyal fobiye ortaya çıkarmış ve çoğu sivil vatandaşta kendi kişiliğini yok sayma gibi bir olumsuz olgu beslemiştir. Bu noktada düşük yoğunluklu savaşın etkisini zaten uzun yıllar yaşayan bölge halkı, barış özlemi ya da huzur içinde yaşama isteğini sürekli erteleyerek birçok psikolojik sorunu yaşamak zorunda kalmıştır.

Ayrıca son dönemde bölgede birçok noktada kamu yöneticilerinin çok uzun süreli, demokratik hakları kısıtlayan uygulamaları rutin hale getirme çabalarının toplumsal yaşamın her noktasında büyük bir kırılganlık meydana getirdiği görülmektedir. Bu noktada çok uzun yıllar olağan olmayan yönetim biçimlerinin yarattığı olumsuz etkiler devam ederken, bu türden yeni bir olumsuz iklimin ortaya çıkması, toplumsal barış ve demokratik yaşamın gelişmesine ciddi bir darbe vurmaktadır.

Bu türden kaotik ve yaşamı olumsuz etkileyen çatışmalı dönemlerde çatışmaları önlemede önemli etkileri olduğu dünya örneklerinde kolayca görülen yerel yönetimleri ve Sivil Toplum Kuruluşlarını arabulucu kılma ve şiddeti azaltma çabasına girilmemesi, uzlaşma zeminini yok etmektedir. Şiddet seçeneklerindeki her türden ısrar, daha fazla sosyal açıdan trajik bir yaşam tablosu ve daha fazla acıların artmasına neden olmaktadır.

TALEPLER

1) PKK ve onunla bağlantılı YDG-H tarafından şehir merkezinde çatışmalara giren ve yapılan bombalı tuzaklamalar için sivillerin zarar görmeyeceği tedbirleri almayan, sivil-milis ayrımı yapmayan ve şehrin bir bölümünü ağır silahlarla bombardıman altında tutan güvenlik güçleri, başta yaşam hakkı ihlalleri olmak üzere ilçede yaşanan bütün hak ihlallerinden sorumludurlar.

PKK tarafından çatışmalar derhal sivil alandan uzaklaştırılmalı, gündelik hayatı şiddet kullanmak suretiyle aksatan YDGH, silahlı eylemlerini, yol kesme ve benzeri hareketlerini durdurarak legal alana dönmeli ve şiddete dayalı hareket tarzını terk etmelidir. Silvan sokaklarına açılmış hendekler ile yığılmış siperler eski haline getirilerek sokakların normal haline kavuşması sağlanmalıdır.

2) Devlet yetkililerinin sivil ölüm yaşanmadığına ya da 1-2 sivilin öldüğüne dair açıklamalarının aksine heyetimiz çatışma süresince yaşamını yitirmiş sivilleri tespit etmiştir. Tarafımızdan yapılan sivil ölümlere dair tespitler karşısında devlet yetkililerinin yaşamını yitiren sivilleri görmezden gelen tutumunu sorumsuzluk olarak kabul ediyor, bu sivil ölümler karşısında kamuoyuna açıklama yapmaları gerekmekte olup bu hususta raporlama yapan birçok farklı sivil toplum örgütünün tespitine rağmen gerçeği gizlemeye çalışması nedeniyle kamuoyundan ve yaşamlarını yitirenlerden özür dilemelerini talep ediyoruz.

3) Sokağa çıkma yasağı başlar başlamaz elektrik, su ve telefon şebekelerinin iletiminin kesilmesi başlı başına hak ihlali olup on binlerce kişinin en küçüğü haberleşme hakkı olmak üzere birçok temel hakkını ihlal ettiğinden bu kesintilerin yapılması emrini veren, kesintileri uygulayan ve devam ettiren kişi veya kurumların tespit edilerek haklarında yasal süreçlerin başlatılmasını talep ediyoruz. Silvan halkının bir an önce eski yaşantısına kavuşması için elektrik, su ve benzeri alt yapı sorunları giderilmeli, çatışmalarda mal zararı oluşan kişilerin bu zararlarının tazmini çalışmaları başlatılmalıdır.

4) Çatışmalarda yaşamlarını yitirenler ve yaralananlar ile ilgili derhal adli ve idari süreçler başlatılmalı, operasyonlara katılan emniyet güçlerinin silahlarına el konularak ölü ve yaralıların vücutlarından çıkan mermi çekirdekleri üzerinde balistik inceleme yapılmalı, olaylarda kastı, ihmali ve kusuru olanlar tespit edilerek açığa alınmalı, haklarında adli ve idari süreçler adil ve etkin bir şekilde işletilerek sorumlular cezalandırılmak suretiyle kamu vicdanı tatmin edilmelidir.

5) Sorumlular hakkında yürütülecek adli ve idari süreçler ile paralel olarak çatışmalarda yaşamlarını yitirenlerin ailelerine ve yaralılara hakkaniyet ölçüleriyle hesaplanacak tazminatlar ödenmelidir. Evleri ve iş yerleri zarar gören vatandaşların zararları da komisyon kurulup belirlenerek tazmin edilmelidir.

6) Devlet tarafından bu raporumuza konu ve benzer olaylarda sokağa çıkma yasağı yerine farklı tedbirler tercih edilmeli veya sokağa çıkma yasağı istisnai bir tedbir olarak ilana sebebiyet veren olaylarla ölçülü ve orantılı bir şekilde tercih edilmelidir.

7) İlgili bakanlıklar tarafından uzman kişilerden oluşan bir heyet oluşturularak derneğimizin ve diğer sivil toplum kuruluşlarının olaylarla ilgili inceleme ve araştırma raporlarında yer alan ve kamuoyuna yansıyan iddialar ile ilgili kapsamlı bir araştırma yapılmasını, sokağa çıkma yasağı boyunca operasyon emrini veren ve operasyona katılan güvenlik görevlilerini dinlemesini, otopsi raporları, balistik inceleme raporları, tanık ve mağdur beyanlarını toplayarak olayda sorumluların bulunmasını ve yasal süreçlerin işletilmesine dönük araştırma yaparak kamuoyunu bilgilendirmesini talep ediyoruz.

8) Anayasa'nın belli başlı bazı maddelerince de sabittir ki;

a) Halkı kin ve düşmanlığa tahrik veya aşağılamak

b) Halkın sosyal sınıf, ırk, din, mezhep veya bölge bakımından farklı özelliklere sahip bir kesimini, diğer bir kesimi aleyhine kin ve düşmanlığa alenen tahrik etmek

c) Halkın bir kesimini, sosyal sınıf, ırk, din, mezhep, cinsiyet veya bölge farklılığına dayanarak alenen aşağılamak suçtur.

Bu bağlamdan hareketle Silvan'da gözlemler yaptığımız sırada güvenlik güçlerince duvarlara yazılan galiz küfürlerin, ırkçı söylemler barındıran sözlerin kim veya kimler tarafından yazıldığı ortaya çıkarılmalı ve sorumluları hakkında soruşturma başlatılarak suçun gerektirdiği yaptırım neyse hayata geçirilmelidir.

9) Türk Milli Eğitiminin Temel İlkelerine göre Eğitim Hakkı tüm ilköğretim çağındaki öğrencilerin temel hakkıdır. 8. Sınıfta öğrenim gören ve 25-26 Kasım tarihlerinde TEOG (Temel Eğitimden Ortaöğretime Geçiş) sınavına girecek olan öğrencilerin çatışmalı süreçten doğrudan etkilenmesi ve eğitim haklarının engellenmesi sebebiyle yaşlılarıyla ortak sınava girmelerinin adil olmayacağını ve bu yüzden Silvan genelinde TEOG sınavının 12-13 Aralık tarihlerinde yapılacak Mazeret Sınavına eş olarak yapılmasını talep ediyoruz.

Son olarak

Taraflar arasında 2013'ten itibaren başlayan ve iki yıl kadar devam eden adına "çözüm süreci" denen toplumsal barış olgusunun Dolmabahçe Mutabakatı'yla perçinlenerek yasal bir düzlem üzerine oturacağı ümidini taşımışken sebebi veya müsebbibinin ne ya da kim olduğuna bakılmaksızın tekrardan hayata geçirilmesi özlenen toplumsal barış sürecinin yeniden tesis edeceği muhakkaktır. Bu anlamda yeniden masaya dönülerek Türkiye'nin sivil dinamiklerini de işe koşmak suretiyle ve iyice planlanıp hazırlanmış bir süreç çatışmaları ortadan kaldırmaya muktedir olacaktır kanaatindeyiz. Bu sorumluluğun yerine getirilmesi büyük ölçüde siyasal iktidara /devlete düşmektedir.

Şunları da belirtmekte fayda görmekteyiz ki Öz Yönetim taleplerinin meşruiyetine gölge düşüren uygulama ve eylemlerden de derhal vazgeçilmelidir. Yukarıda da ifade edildiği üzere sokaklara kazılan hendekler, kurulan barikatlar bahsi geçen özerklik taleplerinin hayata geçirilmek istenmesindeki yol ve yöntemlerden olamaz. Bununla birlikte bu tür eylemler sivil yaşamı sadece zorlaştırmayacak meydana gelen yaralanma ve can kayıplarının da artışına zemin hazırlayacaktır.

Hakkın büyüğü küçüğü olmaz ilkesi gereği verilen zararların ivedilikle karşılanması ve etkin bir soruşturmanın yürütülerek iş bu olaylara sebep olan kişi, grup ve personellerin tespiti ile yargı önüne çıkarılması zararları karşılamaz ise de toplumdaki adalet duygusunu bir nebze olsun perçinleyecektir.

